

Pro Hanhikivi ry.
Laitatie 14,
86110 Parhalahti
pro.hanhikivi@omanetti.fi

5.2.2009

Maakuntahallitus
Pohjois-Pohjanmaan liitto
Kauppurienkatu 8 A
90100 Oulu

Asia: Ydinvoimamaakuntakaavan luonnos, mielipidepalaute

Pro Hanhikivi ry:n kokoama kuntalaisten, kyläläisten, lähiseudun asukkaiden, maanomistajien, huolestuneiden kansalaisten ja jäsenistön mielipide Fennovoiman ydinvoimalahankkeesta ja niistä asioista jotka tulisi ottaa huomioon ydinvoimamaakuntakaavaa laadittaessa.

Ydinvoimamaakuntakaavan suunnittelun lähtökohta:

Fennovoiman ydinvoimalahanke ei ole toteutuskelpoinen Pyhäjoella.

- Ydinvoimalaa ei tarvita, kun sähkön käyttö vähenee, uusiutuvien osuus kasvaa ja vaihtoehtoiset energiatuotantomuotojen teknologiat kehittyvät.
- Alue on maastoltaan liian matalaa, korkeimmillaankin enintään 2.5 m meren pinnasta, muutamaa kallionyppylää ja Hanhikiveä lukuun ottamatta, enimmäkseen tulvarajan alapuolella. Vesistö on erittäin matalaa molemmin puolin Hanhikiven niemeä ja kärsisi jäähdytysvesien vaikutuksesta.
- Hanhikiven alue on liian arvokas uhrattavaksi ”hetken mielijohteesta” tehdylle suunnitelmalle rakentaa ydinvoimala, jonka eettisyys, terveellisyys, tarpeellisuus, saasteettomuus ja turvallisuus ovat kyseenalaisia.
- Ydinvoimalaitos ei ole maakuntasuunnitelman, energiastrategian eikä voimassa olevan maakuntakaavan mukainen.
- Säätosähkön tarve on ydinvoimalla huomattavasti suurempi, kuin esim. hajautetuilla tuulivoimalla tai bio- ja pienenergiatuotannolla.
- Alueen luontoarvot ja virkistyskäyttö tulevat aina vain tärkeämmiksi myös globaalisti, kun puhtaiden alueiden määrä koko ajan vähenee.
- Valtakunnallisesti arvokkaat kallioalueet tuhoutuvat, eikä Hanhikiven niemen ympäristö säily vahingoittumattomana.
- Vulkaanista alkuperää olevat rantakalliot ovat tyypiltään ainutlaatuisia ja kallioperä rikkonaista.
- Alueen yli kulkee koko Fennoskandian tärkein muuttolintujen reitti, joten voimajohtojen vaikutus linnustoon olisi todella tuhoisa.

Puutteet lähtötiedoissa

Ydinvoimamaakuntakaavaluonnos perustuu pääosin hankkeen tarkoitushakuiseen YVA-selvitykseen. YVA-selostuksesta on annettu huomattavan paljon kriittistä palautetta. Sitä ovat antaneet sekä asiantuntijat että paikalliset asukkaat. Annetut palautteet ja selostuksessa olleet puutteet on huomioitava niin, että YVA-selostusta ilman lisäselvityksiä ei voida käyttää luotettavana lähteenä kaavoja laadittaessa.

Kallio- ja maaperätutkimuksesta ei ole annettu julkisuuteen tietoja. Tutkimuspaikalla saadun tiedon mukaan maaperä ei ole soveliaista ydinvoimalaitosrakentamiseen. Kallioperä on todistetusti rikkonaista ja mosaiikkimaista, eikä maa kohoaminen ei tapahdu tasaisesti, vaan "sykähdyksittäin". Tämä todetaan jo vuosikymmeniä sitten julkaistussa Maankohoamisen Historia teoksessa (Matti Sauramo).

Kaavaluonnoksesta: *"Ydinjätteen loppusijoitusratkaisusta on käynnissä mm. erillinen YVA-menettely, josta vastaa Posiva."* > Tällä ei ole yhteyttä Fennovoiman hankkeeseen. Posiva on ilmoittanut, että loppusijoitus on suunniteltu vain TVO:n ja Fortumin jätteille ja loppusijoitushanke on vasta tutkimusvaiheessa. Fennovoiman väittävä, että käytetyn polttoaineen loppusijoitus on ratkaistu, on täysin vailla todellisuuspohjaa.

Muita ristiriitaisuuksia

Kaavaluonnoksesta: *"Alueiden käytössä turvataan energihuollon valtakunnalliset tarpeet ja edistetään uusiutuvien energialähteiden hyödyntämismahdollisuuksia."* > Fennovoiman suunnitelma on täysin ristiriidassa tämän periaatteen kanssa.

Kaavaluonnoksesta: *"Käytetyn polttoaineen välivarastointi tapahtuu paikkakunnalla, mutta loppusijoitus kohdistuu muualle."* > Ei ole mitään suunnitelmaa siitä mihin loppusijoitus kohdistuu. On edesvastuutonta tuottaa jätettä, jolle ei ole ratkaisua tiedossa, pelkkä oletus, että asia ratkaistaan 50 vuoden kuluessa!

Kaavaluonnoksesta: *"Muutamia rysäpaikkoja pitää siirtää"* > Rysäpaikat eivät ole siirrettävissä.

Kaavaluonnoksesta: *"Kielteisimmin suhtautuvat loma-asukkaat"* > Asukaskyselyn tulos ei ole totta. Kysely toteutettu siten, että se tuotti halutun tuloksen. Lähialueiden ja ympäristökuntien valveutuneet asukkaat vastustavat hanketta.

Vaikutus natura-alueeseen tutkittava. > Ei ole tutkittu.

Kaavaluonnoksesta: *"Direktiivilajien esiintymät on otettu huomioon kaavaratkaisussa, ne sisältyvät luomerkintään."* > Merkintä ei suojaa direktiivilajeja. Jäähdytysvedet ja siitä seuraava lämpimän veden ravinteisuus tuhoavat direktiivilajeja, kuten ruijanesikon ja upossarpion. Vasta valmistuneen Marjut Kreivin väitöskirjan (Conservation Genetics and phylogeography of endangered boreoarctic seashore plant species pieces) mukaan esimerkiksi ruijanesikon esiintymisalueet vähenevät ilman suojelutoimia. Pyhäjoen Hanhikiven alue on väitöskirjan mukaan yksi harvoista ruijanesikon esiintymisalueilta Suomessa.

Muut vaikutukset

Asukkaat kokevat jääneensä vaille päätösvaltaa oman asuinpaikkansa asioissa. Hankkeen kielteisiä vaikutuksia ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön ei ole tunnustettu kunnassa. Kielteisiä vaikutuksia vähätellään tai ne kielletään kokonaan.

Pyhäjoen kunnan yleisilme on mennyt taaksepäin jo vuosia (mm. taajama-alueiden tienvartet). Tällaiset ihmisiä raastavat hankkeet vain pahentavat tilannetta. Kylät ja samalla kunta taantuvat ja lapsiperheet muuttavat muualle.

Osakasyritysten imago ja sen vaikutus markkinoihin.

Ovatko Fennovoiman osakkaat tiedostaneet vielä, että Fennovoima on hankkeellaan tuhoamassa valtakunnallisesti arvokkaan luonnonsuojelu- ja kallioalueen lopullisesti? Yrityksille saattaa aiheutua ikäviä imago-seuraamuksia Suomessa ja laajemmin Keski-Euroopassa, kun käy ilmi, että yritys pyrkii saamaan ydinvoimalaitoksen luonnonsuojelualueelle.

Avoimia kysymyksiä ja selvitettäviä asioita

On tullut esille mielenkiintoisia historiallisia paikkoja ja tapahtumia, jotka on syytä selvittää ja inventoida ennen kuin mitään lopullisesti tuhotaan. Esim. historiallinen Vanha kartano, josta on tehty ruotsin vallan aikaiset ploomulöydöt ja maalle jäänyt muinainen Aittainniemen lastauslaituri Heinikarin lahden rannalla ovat jäämässä teiden ja linjojen alle.

Kuka maksaa kantaverkon vahvistamisen, jos se toteutetaan pelkästään ydinvoimalan rakentamisen vuoksi?

Sähkölínjan + varalínjan johtokäytävät kulkevat ilmeisesti rinnakkain. Kuinka leveä on lopulta kahden línjan johtokäytävä, sitä ei näytetä lähdemateriaalissa.

Kenen kuuluu selvittää kunnalle kaatuvat velvoitteet ja vastuut, ennen kuin ydinvoimala tuottaisi yhtään kiinteistöverotuloja kunnalle? Tätä on kysytty monelta eri taholta (useasti), kukaan ei ole vielä vastannut. Kunta ei ole selvitystä tehnyt.

- tiejärjestelyt
- terveydenhuollon järjestelyt
- järjestyksenpito ja paikkakunnan turvallisuusolot
- koulut, päivähoitopaikat
- meriväylän rakentaminen

Kenen maksettavaksi yllä mainitut kustannukset tulisivat?

Miksi kunta on lähtenyt voimakkaasti ajamaan ja tukemaan hanketta, joka on täysin kestävä kehityksen ja kunnan aikaisemman "luontokunta Pyhäjoki –imagon" vastainen?

Fennovoima on ilmoittanut olevansa energiayhtiö, joka rakentaa vain ydinvoimaa. Muut alan toimijat osallistuvat omalta osaltaan myös uusiutuvan energian tuotantoon ja ottavat edes hitusen yhteisvastuuta kokonaisenergiaratkaisusta. Onko sähkön hankinta Fennovoiman osakkaille mahdollisimman halvalla ja keinolla millä hyvänsä eettisesti hyväksyttävää, kun osakkaana ovat suuryhtiöt joka tapauksessa ovat tehneet mielettömiä voittoja viime vuosina? Ei voi olla maakunnan edun mukaista uhrata iäksi yhtä alueen merkittävimmistä luontokohteista tällaisen yhtiön ja vain lyhyen ajan sekä kyseenalaisen hyödyn tavoittelun vuoksi.

Ensin pitää velvoittaa osakasyhtiöitä tekemään kaikki mahdolliset säästötoimet, hyödyntämään käyttöön otettavissa oleva tuuli-, aurinko- ja bioenergiakapasiteetti ja vasta sen jälkeen voidaan tarkastella onko oikeasti edes pulaa energiasta.

Onko ylipäättään tarpeen tai järkevää "uhrata" arvokasta luontoa kaavoittamalla uusi ydinvoimala-alue, koska Suomessa on jo olemassa kaksi valmiiksi ydinvoimatuotantoon kaavoitettua aluetta?

Onko maakuntakaavoituksen meneillään oleva suunnitteluvaihe nyt se oikea tai oikeastaan viimeinen mahdollisuus todella tarkastella ja pohtia mikä on maakunnan tulevaisuus?

Nyt vaikuttaa siltä, että kukaan ei edes mieti ovatko voimassa oleva maakuntakaava, maakuntasuunnitelma ja strategia olleet oikean suuntaisia. Ollaanko nyt vain heittäytymässä mukaan ratkaisuun, jossa joku muu täysin ulkopuolinen taho äkkiä määrää kuntien, koko maakunnan ja

Pohjois-Suomen kohtalon? Ollaanko nyt valmiita kääntämään pitkän ajan periaatteet pääläelleen, kuten Pyhäjoen kunnassa on tehty?

On helposti ennustettavissa että, jos nyt sallitaan ydinvoimalan rakentaminen johonkin Pohjois-Suomeen, sille paikalle rakennetaan aikanaan myös toinen ja kolmas laitos ja ennen pitkää rakennettavaksi tulevat myös korkea-aktiivisen jätteen loppusijoitustilat. Fennovoiman suurin osakas E.ON omistaa ainakin Saksassa ja Ruotsissa useita ydinvoimaloita, joiden jätteille ei ole loppusijoituspaikkaa. EU-lainsäädäntö mahdollistaa käytetyn ydinpolttoaineen tuomisen jatkossa Suomeen, jos Fennovoimalle annetaan mahdollisuus rakentaa ydinvoimala tänne. Siinä vaiheessa koko Pohjois-Suomi onkin Euroopan ydinvoima- ja ydinjätereservaatti.

Vaikutus kansainväliseen neutriinotutkimukseen Pyhäsalmen kaivoksella. Tutkimushankkeesta on informoitu, että mihin tahansa Suomen alueelle rakennettava ydinvoimala olisi tutkimushankkeen kannalta huono asia ja vaikuttaisi tutkimushankkeen kustannuksiin, mutta Pyhäjoelle suunniteltu ydinvoimala estäisi koko tutkimushankkeen toteutumisen Pyhäjärvellä. Tutkimuslaitoksen toiminta ei salli ydinvoimalaitosta Pohjois-Suomessa, eivätkä hankkeet ole näin ollen yhteen sovitettavissa.

"Kansainvälisen tason tutkimuskeskuksen perustamisella olisi valtaiset positiiviset vaikutukset Suomen tieteelle ja teknologialle sekä paikalliselle elinkeinoelämälle. Sen yhteyteen voidaan rakentaa synergisiä toimintoja eri toimialoille energia- ja suojeluoloista kulttuuriin ja matkailuun, mikä voisi tuoda ennustamattomia mahdollisuuksia." Lähde: YVA-palautte Juha Peltoniemi, LENA-kollaboraation LAGUNA-hanke – kansainvälisen yhteistyöryhmän, astrohiukkasfysiikan tiekartan kärkihanke, suuren neutriinokokeen toteuttamiseksi Pyhäsalmen kaivoksessa.

0-vaihtoehto on ainoa oikea vaihtoehto Hanhikiven alueelle.

Nollavaihtoehtoon paikallinen merkitys ja alueen kehitysideat:

Alue on huomattavasti merkittävämpi, kuin Pyhäjoen kunnassa on ymmärretty.

Luontoarvot ovat korvaamattomia ja niiden merkitys vain korostuu jo lähitulevaisuudessa.

Alue on suojeltava kaikelta siihen kohdistuvalta rasitukselta ja tuholta.

Alueen erityispiirteet huomioiden Hanhikiveen sopii toimintoja esim. :

- Luontokeskus: eläimistön, kasvien, maankohoamisrannikon ja historian esittely, sekä tietysti ohjaus alueella liikkumiseen.
- Merituulipuiston opastus- ja esittelykeskus
- 0-vaihtoehto liite: 0-vaihtoehto_ProH.pdf, esitetty yleisötilaisuudessa Pyhäjoella 16.1.2009, johon on koottu ajatuksia ja ideoita alueen toiminnoista kestävän kehityksen periaatteen mukaan.

Tutkittava edellytykset laajemman yhtenäisen suojelualueen perustamiseen, jossa mukana myös perämeren meriluonto ja maankohoamisrannikon erityismerkitys.

Nollavaihtoehtoon seutukunnallinen merkitys ja kunnan kehitysideat:

"Kehitystä atomivoiman sijaan".

Pyhäjoen läpi menee turistikautena jopa 8 000 autoa vuorokaudessa. Siitä virrasta on osa otettavissa käyttämään alueen elinkeinopalveluja.

Peruna

Pyhäjoki on hyvin merkittävä perunapitäjä. Pyhäjoelle aivan 8-tien varteen voidaan perustaa "Perunakeskus". Sen tehtävänä on kampanjoida puhtaan perunan puolesta.

- perunaruokia tarjoava ravintola ja myymälä, jossa aina laaja lajikevalikoima perunoita tarjolla
- paikka alan kokouksille
- lisäksi muitakin pieniä myymälöitä.

Paikka työllistäisi kymmeniä ihmisiä.

Hotelli Hourunkoski ja joki

Pyhäjoen kaunis Hourunkoski on kokonaan hyödyntämättä. Kosken pohjoisrannalle hotelli, huoneet joelle päin ja suora pääsy rantaan. Ravintola ja tanssitila vaikka kosken päälle niin, että suuret ikkunat avautuvat joen molempiin suuntiin. Hotellissa noudatetaan kestävän kehityksen periaatteita ja ravintolassa tarjotaan ja käytetään lähituottajien laadukkaita ja puhtaita tuotteita.

Pyhäjoki voisi olla merkittävä kalastusjoki, kun sen hoitoon oikein kunnolla paneudutaan. Lohi, harjus ja nahkiainen vetävät turisteja. Myös kanoottiretkelijöiden määrä kasvaa tulevaisuudessa.

Paikka työllistäisi kymmeniä ihmisiä.

Piehinki

Piehingissä on kaksi leirikeskusta. Molemmat ovat nyt hieman huonokuntoisia.

Seurakunnan leirikeskusta voidaan kehittää ja laajentaa niin, että sinne voivat tulla leiriläiset kaukaa Kainuusta ja Savosta katsomaan ja kokemaan meren läheisyyttä. Syksyn myrskyillä siellä voi kokea luonnon voimat ja samalla hiljentyä oman sielun tilan hoitamiseen.

Kaupungin leirikeskus on myös huonossa kunnossa, mutta kehitettävissä. Kaupunki voi yhtiöittää leirikeskuksen ja kehittää siitä sellaisen, että sen palvelut voidaan myydä myös muille kuin raahelaisille - aina Kainuuta ja Savoja myöten. Merenranta kiehtoo sisämaan asukkaita.

Nämä työllistäisivät kymmeniä henkilöitä.

Piehingin merenrantamaisemat vetävät vertoja hyvinkin Kalajoen hiekkarannoille. Rannat ovat lähellä 8-tietä. Ne vetävät puoleensa matkailijoita, jotka haluavat rauhallista lomaa. Sopivaan paikkaan rakennetaan hotelli ja lomakylä palveluineen. Aktiviteettina olisi esim. merikalastus seikkailuineen, maastoratsastus tai luontoretkeily, vaikka Hanhikiven suuntaan.

Vaihtoehdot työllistävät enemmän kuin ydinvoimala.

Bioenergian tuotanto ja käyttö työllistää monin verroin enemmän. Uusia biovoimaloita voidaan rakentaa nopeasti ja ne voidaan hajauttaa sinne mistä energia tulee. Investoinnit ovat vain kymmeniä miljoonia euroja.

Esimerkki toimivasta pienestä yritysryppästä ja sen työllistävästä vaikutuksesta:

Pohjois-Pohjanmaalla toimiva kolmen yrityksen rypäs tuottaa hyvässä yhteistyössä bioenergiaa noin miljoona kuutiometriä vuodessa. Puolet tuotannosta on puupohjaisia, toinen puoli turvetta ja ruokohelpiä. Yritykset toimittavat tuotteet käyttäjille.

Kuljetukset työllistävät 28 kuljettajaa. Hakkurit ja murskaimet sekä työnjohto työllistää 10 henkilöä.

Korjaamotoiminta ja koneiden valmistus tarvitsevat kaksi asentajaa.

Kesällä turpeen nostossa on 10 aliurakoitsijaa, joilla kullakin vähintään kaksi traktorikuljettajaa ja lisäksi tarvitaan kesäapulaisia 6-7 henkilöä.

Metsässä pitää olla neljä motoketjua, jotta puuta tulee hakkureita varten tarpeeksi. Niissä on työssä n. kahdeksan henkilöä. Metsäomistajat saavat kantorahatuloja ja se tuo näin maaseudulle hyvinvointia.

Toimistotyöt vaativat kahden henkilön työpanoksen. Itse voimaloissa työvoimaa yhtä voimalaa kohden on parikymmentä henkilöä.

Lisäksi on huomioitava työkoneiden ja laitteiden huolto ja valmistus. Pääsääntöisesti koneet ovat suomalaista tuotantoa. Näiden lisäksi työllistyvät myös konekauppiat, -korjaamot sekä polttoaineiden toimittajat.

Näin miljoonan bioenergiakuution tuottamisessa työskentelee ympäri vuoden laskien ainakin sata henkilöä. Tämä bioenergiamäärä tuottaa sähkön n. 9000 sähkölämmitteiselle omakotitalolle koko vuodeksi.

Uutta biomassaa käyttävät voimalat voisi rakentaa Pudasjärvelle, Kemijärvelle, Tervolaan, Hyrynsalmelle, Kaskisiin ja Varpaisjärvelle. Laitokset olisivat kotimaista alkuperää ja toisivat vakituista työtä ainakin 1500 henkilölle. Tämän kaiken kotimaisuus tuo erinomaista huoltovarmuutta maamme sähköntuotantoon. Ydinvoimaa ei tarvitse rakentaa lainkaan. Työllisyysvaikutus olisi lähes kahdeksankertainen atomivoimalaan verrattuna.

Loppupäätelmä

Ainutlaatuisen valtakunnallisestikin mitattuna luontoarvoiltaan merkittävän maankohoamisrannikon uhraaminen ylikansallisen energiayhtiön pelinappulaksi ei ole yhteiskunnan kokonaisedun eikä Pohjois-Suomen kehitysstrategian mukaista. Maakuntakaavalla ei tule sallia ydinvoimalarakentamista tälle uhanalaisten lajien, luonnon monimuotoisuuden ja maankohoamisrannikon edustavalle poikkeuksellisen yhtenäiselle alueelle.

Kansainvälisestä tutkimushankkeesta luopuminen Hanhikiveen suunnitellun ydinvoimalan vuoksi ei myöskään kirkaistaisi Suomi-kuvaa maailmalla, vaan tulisi pikemminkin aiheuttamaan ihmetystä.

Fennovoima on hankkinut Hanhikivestä maa-alueita hallintaansa kyseenalaisin keinoin tavoitteena mahdollisimman tehokas alueen hyödyntäminen. Koska ydinvoimalan rakentaminen Hanhikiveen jää mitä todennäköisimmin Fennovoimalle pelkäksi haaveeksi, tulisi viranomaisten varautua ajoissa tähän tilanteeseen ja varmistaa alueen säilyminen sen arvolle sopivana. Fennovoiman hankkeen rauettua on Hanhikiven alueen luontoarvot huomioivat maankäyttörajoitukset saatettava välittömästi voimaan.

”Luonnonsuojelu ja luonnon erityispiirteiden huomioiminen on osa maakunnan kehittämistyötä!”

Liitteet: Allekirjoitukset, yhteensä 145 allekirjoittanutta
Mielipidepalautteen allekirjoittaneet ovat osallisia eli alueen asukkaita, maanomistajia, Pro Hanhikivi yhdistyksen jäseniä, luonnonsuojelijoita ja alueen tulevaisuudesta huolissaan olevia ihmisiä ympäri maata.

0-vaihtoehto_ProH.pdf